

מדיניות פискаלית

מדיניות פискаלית היא מדיניות כלכלית הקובעת את רמת ההוצאה הממשלתית (I_G, G) ו/או גובה המיסים בכדי להשפיע על הביקוש המצרפי.

מדיניות פискаלית **מרחיבה** היא מדיניות שמגדילה את הביקוש המצרפי.

מדיניות פискаלית **מרסנת** היא מדיניות שמקטינה את הביקוש המצרפי.

מצב מוצא: שיווי משקל של אבטלה (קיים פער דפלציוני)

דרכים לביצוע מדיניות פискаלית מרחיבה

הנחת הקורס: אם לא נאמר במפורש שמטרת הממשלה היא לסגור את הפער הדפלציוני, אזי, אחרי השינוי, המשק נשאר באבטלה.

1. הממשלה מגדילה את הצריכה הציבורית ($\uparrow G$) ע"י מכירת אג"ח לציבור (מלווה מהציבור).

נתאר את תקציב הממשלה

הוצאות	הכנסות
$G - \uparrow$ צריכה ציבורית	T – הכנסות הממשלה ממסים =
$-I_G$ השקעה ציבורית =	BD – גרעון בתקציב $\uparrow$

נתאר את התהליך שחל במשק:

שאלה

משק נמצא בשיווי משקל של אבטלה. הממשלה מגדילה את הצריכה הציבורית ב-100 מיליון ₪ במימון ע"י מכירת אג"ח לציבור. הנטייה השולית לצרוך שווה ל-0.6, הנטייה השולית להשקיע שווה ל-0.2. חשבו את השינוי בתוצר של שיווי משקל, בצריכה הפרטית ובהשקעה.

2. הממשלה מפחיתה את המיסים ($\downarrow T$) ומגדילה את מכירות האג"ח לציבור באותו הסכום.

נתאר את תקציב הממשלה

הוצאות	הכנסות
G – צריכה ציבורית =	T – הכנסות הממשלה ממסים $\downarrow$
$-I_G$ – השקעה ציבורית =	BD – גרעון בתקציב $\uparrow$

נתאר את התהליך שחל במשק:

שאלה

משק סגור מצוי בשיווי משקל של אבטלה

- הנטייה השולית לצרוך היא 0.75
- הנטייה השולית להשקיע היא 0.05
- שער ריבית קבוע

הממשלה מפחיתה את המיסים ב- 4 מיליון ₪ ומגדילה את הלוואותיה מהציבור באותו סכום. חשבו את השינוי בתוצר שיווי משקל, בצריכה הפרטית, בהשקעה ובחיסכון.

3. הממשלה מגדילה את הצריכה הציבורית ($\uparrow G$) במימון ע"י מיסים ($\uparrow T$) $\Delta G = \Delta T \leq$

מדיניות זו נקראת "תקציב מאוזן"

נתאר את תקציב הממשלה

הוצאות	הכנסות
G – צריכה ציבורית $\uparrow$	T – הכנסות הממשלה ממיסים $\uparrow$
$-I_G$ – השקעה ציבורית $=$	BD – גרעון בתקציב $=$

נתאר את התהליך שחל במשק:

שאלה

א. מה קרה להכנסה הפנויה ולצריכה הפרטית בסיום התהליך?

כדי לענות על השאלה נחשב את השינוי בתוצר ונשווה אותו לשינוי שחל במיסים.

$$\Delta AD_0 = \Delta G - MPC * \Delta T = \Delta G * (1 - MPC)$$

$$\Delta T = \Delta G \text{ נתון}$$

אבל: $\Delta Y = \Delta AD_0 * K$ ולכן:

$$\Delta Y = \Delta G * (1 - MPC) * K$$

נחליף את K בהגדרה שלו

$$K = \frac{1}{1 - MPC}$$

ונקבל:

$$\Delta Y = \Delta G * \left[\frac{1 - MPC}{1 - MPC} \right]$$

מכאן, נקבל את מכפיל התקציב המאוזן K_G שהגדרתו:

$$K_G = \left[\frac{1 - MPC}{1 - MPC} \right] > 1$$

$$\Delta Y = \Delta G * K_G$$

הסבר:

ב. חיזרו על סעיף א, כאשר נתון שההשקעה אינה תלויה בתוצר.

שאלה מספרית

משק מצוי בשיווי משקל של אבטלה. הממשלה מעוניינת להגדיל את הצריכה הציבורית ב – 100 מיליון ש"ח ולממן זאת ע"י העלאת מיסים. ידוע שהנטייה השולית לצרוך היא 0.6 והנטייה השולית להשקיע היא 0.15. חשבו את השינוי בתוצר שיווי משקל, בצריכה הפרטית ובהשקעה.

שאלה

להלן נתונים על משק מסוים : הנטייה השולית להשקיע שווה ל-0.1, הנטייה השולית לצרוך היא 0.8 ופער התוצר שווה ל-1000.

א. חשבו את המכפיל ואת הפער הדיפלציוני.

עתה הניחו כי הממשלה מעוניינת להביא את המשק לשיווי משקל בתעסוקה מלאה. חשבו לכל אחד מהסעיפים הבאים את השינוי הדרוש להשגת המטרה ואת השינוי בתוצר, בהשקעה ובצריכה הפרטית :

ב. על-ידי הגדלת הצריכה הציבורית ומימונה ע"י מכירת אג"ח .

ג. על-ידי הפחתת מסים והגדלת מכירת האג"ח.

ד. על-ידי הגדלת הצריכה הציבורית ומימונה על-ידי מסים .

שאלה

משק סגור מצוי בשיווי משקל בתוצר 1,000 ₪. במשק קיים מס קבוע בגובה 100 ₪. הממשלה שוקלת לשנות את שיטת המס ולהטיל מס יחסי בשיעור 10% מהתוצר.

א. הצג גרפית את עקומת הביקוש המצרפי ואת שיווי המשקל במקרה של מס קבוע.

ב. הצג גרפית את עקומת הביקוש המצרפי ואת שיווי המשקל במקרה של מס יחסי. האם חל שינוי

בשיווי המשקל בעקבות הטלת המס היחסי? מה ההסבר לכך?